

Oponent diplomové práce : PaedDr. Soňa Koťátková Ph.D

Posudek oponenta :

Diplomová práce D.Karmasinové „Náročnosť povolání učitelky mateřské školy“, se zaměřila na téma, které je důležité jednak v obecné rovině profesního vymezení, ale i v jiných souvislostech např. ve smyslu deskripce pedagogických i integrovaných činností podstatných pro práci učitelky MŠ apod. Autorka prokazuje velmi soustředěnou snahu se s tímto vyrovnat v dost značně širí záběru. To je na jednu stranu zajímavé, ale na druhou stranu to sebou nese různá úskalí. Již název práce je vlastně hypoteticky vymezen. Je předpokládán určitý stav a míra obtížnosti. Vycházet z tohoto úhlu pohledu znamená se zásadně soustředit na eliminování všeho, co vede k objasnění primárního tvrzení.

Teoretická část je svým rozsahem i obsahem jednotlivých kapitol naddimenzovaná. Autorce se často stává, protože si neutvořila určitou logickou strukturu kapitol, že dochází k informačním přesahům a opakování již sděleného. Práci by prospělo subkapitoly ještě dále členit do subkapitol 2. a 3. řádu, a tak se tohoto problému vyvarovat.

V kap. 1 je nepřehlednost a nestrukturovanost patrná, není často jasné kdy se mluví o učitelích obecně a kdy speciálně o učitelkách MŠ (někde se objevují termíny učitel, v další větě učitelka apod. např. 1.2, 1.3.3 i jinde). To je příčinou, že se tvrzení komplikují a brání srozumitelnosti (např. s. 18). V celé kapitole je mnoho nesrovnalostí či chyb – např. z jakých zdrojů tvrdíte již na začátku práce, že rodiče preferují zralou ženu? Je správně uvedeno: s. 15 „nižší společenský statut“, s. 20 „sociální statut“, s. 26 „profesního statutu“ nebo to má být jinak? Na s. 7 1. ř. vysvětlíte „iniciační etapu“ případně z čeho soudíte, že je výchova a vzdělávání prioritou soc. a vzděl. politiky?

Kapitola 2. a 3. nemá v pořádku číslování subkapitol a to jak v obsahu, tak v textu.

Ani ve zbylých teoretických kapitolách neprošla autorka fází odstupu a redukování použitých odborných zdrojů ve prospěch logičnosti, srozumitelnosti. Je zde řazeno vše, co autorka objevila a závěry na konci kapitol mají charakter neověřených empirických dojmů. (např. s. 26 závěr kap. ale i jinde). Historická retrospektiva je zpracovaná vzhledem ke konkrétně vymezenému tématu ve velké šíři. Historická část je výčtem dat až po výčet osnov. 3.2. má cenu vlastní retrospektivy, ale sporné je uvádět v závěru doporučení, jak řešit vzdělávání učitelk. Není to předmětem práce ani není provedena dostatečně fundovaná analýza k takovým doporučením. Kapitoly týkající se role, osobnosti, kompetencí opět obsahují přesahy a překrývání, což činí obsah kapitol nepřehledný. Různí autoři různě vymezují a dělí sledované oblasti, autorka je měla pečlivěji vybírat a uspořádat a objektivně uvést, komentovat. Kapitola 5. má v předkládaném rozsahu problematickou funkci.

Praktická část formuluje problém, cíl, výzkumné otázky, od kterých se odvíjí volba metod výzkumu. Zásadním problémem je, že tak, jak je formulován cíl („zjistit v důsledku ekonomicko legislativních změn.“) nebyla koncipovaná ani teoretická část, ani výzkumné otázky s tímto směrem nekorespondují a v závěru práce je navíc cíl formulován v zásadě jinak. Metody jsou zvoleny k výzkumným otázkám adekvátně, nelze si ale stěžovat na 76% návratnost, ta je více než dobrá. V souvislosti s tím je větší problém spojit dvě skupiny respondentů, kteří dostali odlišné dotazníky. Autorka se s tím snažila vyrovnat rozčleněním respondentů (A,B) na s. 68 a u jednotlivých otázek, ale zůstává to sporné pro závěry a interpretace. Otázky 5-11 mají zajímavé výsledky není z nich ale patrná podpora základní hypotézy, která vypovídala o náročnosti povolání. Stejně jako u ankety, ze které náročnost nevyplývá, i když to autorka na s. 97 uvádí. Snaha dokázat náročnost, když nebyla jasně vymezena a už sledována je obtížné, jak se to následně projevilo i v závěrečných kapitolách. Jde spíše o popis, deskripci činností a pracovních jevů a subjektivní názor.

U profesniogramu není srozumitelné, zda učitelky byly v pracovním procesu 11 hod. Nebo jak to bylo s dopolední a odpolední směnou? Chybí vůbec zmínka o pedagogické přípravě apod. Také

zápis-viz nevyplněný arch v příloze- nedává odpověď na to, jak byly zapisovány údaje a z čeho vzešly hodnoty uvedené v tab.č. 18 o časové angažovanosti učitelek. Prosím o možnost prohlédnout si jejich vyplněné archy.

Pozitivně hodnotím závěrečný výčet toho, co autorka z šetření považuje za podstatné odpovědi na výzkumné otázky, dále i to, že se autorka soustředěně snažila si skutečnosti v praxi ověřit v delším časovém horizontu.

Předkládaná DP si vytkla nelehký úkol již v tom, že zpracovávala hypoteticky laděné téma, předem negativně vymezené a nebyly jasně označeny oblasti /kritéria významně ukazující na náročnost a ty potom podrobeny zkoumání. Autorka se v teor.části dostala do značně širokého záběru, v praktické pak byly dotazy málo zaměřeny na to, co učitelky vnímají jako náročné. V závěru autorka zůstala u tvrzení o náročnosti, i když s předložených materiálů se náročnost nejeví nijak zřetelně.

Formálně má práce problémy se správným uváděním odkazů odborné literatury v textu. Podle určené normy nejsou zpracovány ani bibliografické údaje v seznamu literatury, chybí zde i množství autorů, kteří jsou v textu odkazováni. Autorka je upřímně zaujata problémem, má značnou snahu proniknout do jeho složitosti, vyhledala dostatek odborných zdrojů, které vnímala jako oporu. Měla se však zpracování práce déle věnovat. Bude dále záležet jak úspěšně vysvětlí připomínky a obhájí svoji práci.

Navržená klasifikace : dobře

Otázky k obhajobě:

- Je podle vašeho názoru cíl provázaný s výzkumnými otázkami? Jaké ekonomicko legislativní změny máte na mysli a jak se tyto změny vztahují k výz.otázkám?
- Z čeho soudíte, že veřejnost vnímá práci učitelek jako obtížnou. Z čeho soudíte, že vnímají učitelky svoji práci jako náročnou?
- Proč si myslíte, že všechna zjištěná data souvisí s věkem učitelek –s.90. Vyhodnocovala jste jednotlivé odpovědi ve vztahu k věku učitelek?
- Prosím předložte vyplněné profesiogramy.

V Praze 5. 1. 2006